

Rekommendationer avseende personer som vistas i lärosätets lokaler och deltar i verksamhet vid lärosätet men som varken är antagna till studier eller anställda vid lärosätet

Fastställda av SUHF:s styrelse den 11 juni 2013.

Dessa rekommendationer avser personer som varaktigt vistas i lärosätets lokaler och deltar i verksamhet vid lärosätet men som varken är antagna till studier eller anställda vid lärosätet.

1. Personer som varaktigt vistas vid lärosätet ska som huvudregel vara antagna till utbildning eller anställda av lärosätet. Enbart i undantagsfall och efter skriftlig överenskommelse kan personer som varken är antagna eller anställda vistas vid lärosätet och delta i dess verksamhet. En förteckning över sådana personer ska finnas på lärosätet.

Kommentar: Överenskommelse ska träffas mellan lärosätet och personen som ska vistas i lärosätets lokaler och deltar i verksamhet vid lärosätet. Överenskommelsen ska bland annat innehålla uppgifter om vistelsens längd och de övriga villkor som reglerar vistelsen.¹

2. Om en person som omfattas av dessa rekommendationer erhåller stipendium ska lärosätet skriftligen informera² om personens rättsliga ställning vad gäller försäkring, ledighet, sjukdom och liknande. Lärosätet bör även ge råd om vilka åtgärder stipendiaten själv bör överväga att vidta för att erhålla ett skydd vid sjukdom och olycksfall etc.

Kommentar: En stipendiat som erhåller stipendium från eller via lärosätet kan av såväl skatterättsliga som arbetsrättsliga skäl inte erhålla någon form av ersättning från myndigheten som kan liknas vid en arbetstagares förmåner eller som kan uppfattas som ersättning för utfört arbete för lärosätet (RÅ 1966 ref 23, RÅ 1988 not 626). Således kan inte semester, semesterersättning, föräldraförsäkring, sjukersättning, traktamenten, kostförmåner, bostadsförmåner, ersättning för konferensavgifter, arvoden och andra liknande löneförmåner utgå till stipendiaten.

3. Det åligger lärosätet att beakta arbetsmiljölagens krav då personer vistas i lärosätets lokaler och deltar i verksamhet vid lärosätet.

Kommentar: Observera att arbetsmiljölagen enbart i mindre utsträckning omfattar andra än arbetstagare och den som genomgår utbildning.

¹ Överenskommelsen kan omfatta specifika villkor hänförliga till det aktuella lärosätet eller till den aktuella verksamheten, lokalen etc.

² Ett informationspaket bör tas fram. Informationspaketet bör innehålla information om personens rättsliga ställning och i övrigt de villkor som gäller för stipendiaten.

4. Lärosätet ska tillse att en person som omfattas av denna rekommendation får vistas stadigvarande i lärosätets lokaler enbart om personen har en olycksfalls- och sjukförsäkring.³
5. Det åligger en person som omfattas av denna rekommendation att följa de lagar, regler och riktlinjer som finns för lärosätet.
6. Det åligger en person som omfattas av denna rekommendation att följa de instruktioner som ges av personer som ansvarar för verksamheten i lokalerna där personen vistas eller bedriver verksamhet.
7. För de fall en person som omfattas av denna rekommendation visar sådan misskötsamhet eller bristande förmåga i övrigt att följa denna rekommendation har lärosätet rätt att stänga av personen från lokalerna och/eller verksamheten.
8. Det åligger lärosätet att tillse att personer som omfattas av denna rekommendation inte utför arbete för lärosätets räkning för de fall personen erhållit stipendium från lärosätet.

Kommentar: Ett stipendium är en gåva vilket innebär att lärosätet inte får begära någon motprestation. Således kan exempelvis inte gästlärare finansieras via stipendier från lärosätet då dessa utför arbete åt lärosätet. Vidare ska inte postdoc. och gästforskare som finansieras med stipendier utföra arbete åt lärosätet exempelvis i form av undervisning undantaget om sådan undervisning enbart genomförs i utbildningssyfte för stipendiaten. Ett stipendium bör utbetalas på ett sådant vis att det inte kan misstas för lön. Exempelvis bör stipendiet inte betalas ut periodiskt. Ett stipendium får inte återkrävas då stipendiet utgör en gåva. Detta oavsett om stipendiaten råkar ut för sjukdom eller av annan anledning inte längre vistas i lärosätets lokaler och deltar i verksamhet vid lärosätet.

9. Det åligger lärosätet att tillse att ett av lärosätet inrättat stipendium lyses ut i fri konkurrens samt att ett sådant stipendium inte utgår för en längre tid än 24 månader.

Kommentar: Ett stipendium som utgår för längre tid än 24 månader riskeras falla under reglerna om periodiskt understöd och kan komma att beskattas (RÅ 1968 ref 1). Statsanslag⁴ får inte användas till att inrätta stipendier.

10. Det åligger lärosätet att informera sådana personer som omfattas av denna rekommendation och som utför arbete åt lärosätet men har försörjning genom stipendium från annan stipendiegivare att lärosätet inte kan garantera att ett sådant stipendium kommer att bedömas såsom skattefritt av behörig myndighet.

Kommentar: Ett externt stipendium kan utgå för en längre tid än 24 månader.

³ För person som kommer från ett annat EU land bör informationspaketet innehålla uppgifter om att personen ska ta med ett giltigt "European Health Insurance Card". För personer från tredje land bör informationspaketet innehålla uppgifter om möjligheten att teckna försäkring om personen i fråga inte redan har en sådan försäkring samt huruvida lärosätet kan vara behjälpligt.

⁴ Dvs medel som lärosätet på årsbasis får från staten för att bedriva sin verksamhet, i normalfallet utbildning och forskning enligt 1 kap. 2 § högskolelagen.

11. Det åligger lärosätet att vara informerad och informera om att en stipendiat som erhållit ett stipendium från lärosätet av arbets- och skatterättsliga skäl inte kan anställas inom en tremånadersperiod⁵ efter avslutad stipendietid samt att ett sådant stipendium inte kan ges till en person som inom en 24 månads period före stipendiet har mottagit lön eller arvode för liknande verksamhet från lärosätet.

Kommentar: Punkten syftar till att undvika att stipendiaten anses såsom anställd under stipendietiden vilket kan innebära att stipendiet dels beskattas såsom intäkt av tjänst samt att stipendiaten kan anses vara arbetstagare under stipendietiden och således ha erhållit arbetsrättsliga förmåner, exempelvis en fast anställning. Mindre belopp (1000-5000 kr) per år ska inte räknas som att lön eller arvode utgått. Ersättning för försöksperson etc. ska inte anses utgöra liknande verksamhet.

⁵ En tremånadersperiod förhindrar s.k. inLASning. Emellertid kan ev en längre tid behövas ur ett skatterättsligt perspektiv. Frågan är emellertid inte rättsligt prövad.